

Doğumgünü Hediyesi: Bir çocuk bir gün bir armağan alırsa...

Behiç Ak'ın *Doğumgünü Hediyesi*, okurla buluşma serüvenini yıllardır sürdüren bir çocuk edebiyatı yapıtıdır. Yapıtta herhangi bir sözcük olmamasına karşın kurgu, renk ve çizginin olanaklarıyla¹ okulöncesi dönemdeki çocuklara seslenen biçimde ve yazınsal nitelikte yapılandırılmıştır. Ak'ın, kurguda renk ve çizginin olanaklarından etkili bir biçimde yararlanarak yapılandığı merak ögesi, yapıtın özgün yanlarından biridir.

Yazar-Çizer, *Doğumgünü Hediyesi*'nde okuru, adada yaşayan bir çocuğun aldığı armağanı tanıma serüvenine ortak eder. Kurguda, okur, önce uzaktan görünen adanın ne olduğunu sonra da armağan paketinin içinde ne olduğunu merak edebilir. Bu merak ögesinin okulöncesi dönemdeki bir çocuğun ilgisini devindirmesi kaçınılmazdır. Yazar-Çizer, görsel kurguda okura sevgiye, dostluğa, barışa ilişkin türlü iletilerin ipuçlarını sunar. Bu iletiler, çocukla örtük bir biçimde paylaşılır ve çocuğa kendi iletilisini oluşturmanın yolunu açar.

Doğumgünü Hediyesi'ndeki kişiler; çocuk, onun arkadaşları ve kedidir. Öykünün kahramanı olan çocuk, meraklı bir çocuktur. Kitabı okuyan bir çocuğun da kitaptaki kişilere ilişkin birçok soru sorması olasıdır.

Doğumgünü Hediyesi, çocuğun öykünebileceği çizgisel niteliklere de sahiptir. Yapıtta sanatçı duyarlılığını yansıtan çizgiler, çocuğun kurguya ortak olmasına olanak sağlayabilecek niteliktedir; ayrıca sayfalar arasında yaratılan devinim ve süreğenlik çocuğun kurguya olan ilgisini artırabilir. Renk ve çizgilerin gücünden yaralanarak okurun düş dünyasında öykünün yeniden yapılandırıldığı bir yapıttır *Doğumgünü Hediyesi*. Yer ve göğün birleştiği yerde sadece bir leke görüntüsüyle başlayan ve ilerleyen sayfalarda ada olup kahramanımızın evine kadar ilerleyen çizgiler, okurda merak duygusunu devindirebilir. Olay akışını ilgiliyle izleyen çocuk, aynı zamanda çizgiye ve renge ilişkin doğal bir öğrenme ortamının içinde kendini bulur. Çocuk, renk ve çizginin ele alınışındaki ustalığı görerek, güzelduyusal (estetik) beğenisini devindirmeye de olanak bulur.

¹ “Renk ve çizginin olanakları” söz öbeği Prof. Dr. Sedat SEVER'in derslerinde ve yapıtlarında kullandığı bir dilsel kullanımdır.

Yapıtın kapağından sonuna değin resimler, çizgi, renk, oran, orantı özellikleri ile görsel dengeyi sağlamaktadır. Kitapta uzaktan yakına doğru gelen mekân, çocuklardaki ve kedinin yüzündeki heyecan, hareketlilik, sevinç, şaşkınlık ve merak ifadeleri resmin güçlü anlatımıyla okura sunulur. Çeşitli hayvan figürleri, ay ışığındaki yansımalar, resimdeki uzam-derinlik (espas), kahramanımızın ve arkadaşlarının ayrıntılı özellikleri güzelduyusal bir biçimde oluşturulmuştur. Öyküde yaşamın içinden küçük ayrıntılar da resmedilmiştir. Yapıt, çocuğun çevresindeki varlıkları/nesneleri tanımaya ve farklı yaşam durumlarını anlamaya da olanak sağlayacak niteliktedir.

Doğumgünü Hediyesi, çizgi diliyle yaratılan kurgusuyla, iyi yapılandırılmış merak öğesiyle ve çocuğu resim yapmaya öykünmesine olanak sağlayan resimleriyle okulöncesi dönemdeki çocuğun, okuma kültürüne giden kapıyı aralamasına katkıda bulunabilecek yapılardan biridir. Bu yapıt, çocuğu, hem edebiyatın hem de resmin güzelduyusal evreninde, karşı konulmaz düşsel bir yolculuğa çağırmaktadır.

Özlem KANAT SOYSAL

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Fakültesi Araştırma Görevlisi

Berivan EKİNCİ

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Fakültesi Araştırma Görevlisi

Nergiz ÜÇÜNCÜ

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Fakültesi Araştırma Görevlisi